

Η ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΠΑΝΤΕΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ * ΣΕ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ 2006 Αθήνα, 12 Δεκεμβρίου 2005

Ευχαριστώ θερμά τους διοργανωτές για το δικαίωμα λόγου, αλλά και για την επιλογή του θέματος. Πράγματι, η πάγια διαδικασία με την οποία ο προϋπολογισμός γίνεται νόμος του ελληνικού κράτους, από μόνη της, βάζει σε σκέψεις κάθε καλόπιστο. Η κυβέρνηση κάθε Νοέμβριο καταθέτει το σχέδιο αυτού του νόμου στη Βουλή, προκαλεί συζήτηση στην επιτροπή οικονομίας και το μεταφέρει στην συνέχεια στην ολομέλεια για ψήφιση. Τρεις κρίσιμες λεπτομέρειες :

Μαζί με τον προϋπολογισμό κατατίθεται και ο απολογισμός της χρονιάς που φεύγει, ο οποίος εγκρίνεται στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας. Για τον απολογισμό όμως και τις (αναπόφευκτες σε κάποιο βαθμό) αποκλίσεις του από τον περσινό προϋπολογισμό συζήτηση ουσιαστικά δεν γίνεται. Ορισμένες από τις αποκλίσεις αυτές δεν καταγράφονται καν. Πάνω στον απολογισμό αυτό με τις στρεβλές απεικονίσεις του όμως καταρτίζεται ο νέος προϋπολογισμός. Στρεβλός λοιπόν και αυτός από την κατασκευή του.

Ο προϋπολογισμός στην πραγματικότητα αφορά την κυβερνητική πολιτική στο σύνολο της και όχι την οικονομική της διάσταση αποκλειστικά. Σε ότι αφορά την κυβέρνηση - υποτίθεται τουλάχιστον - ότι πριν την κατάρτιση του συζητείται σε συλλογικά κυβερνητικά όργανα. Στη Βουλή όμως ; Με εξαίρεση την τυπική μόνον δυνατότητα των μελών της επιτροπής οικονομικών να τον συζητήσουν (αλλαγές ως γνωστόν δεν γίνονται δεκτές) οι υπόλοιποι βουλευτές μπορούν μόνο να αγορεύσουν για περιορισμένο χρόνο στην ολομέλεια. Προτάσεις επί μέρους αλλαγών δεν χωρούν.

Η ψήφιση του προϋπολογισμού θεωρείται ψήφος εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση. Ως αποτέλεσμα, οι βουλευτές της πλειοψηφίας ουσιαστικά στερούνται την ελευθερία γνώμης κατά την άσκηση του έργου τους. Καλούνται ουσιαστικά να επικυρώσουν αποφάσεις αλλά και δεσμεύσεις που έχουν πάρει άλλοι ερήμην τους, στο σύνολο τους και υπό την απειλή κυρώσεων.

Η αξιοπιστία του προϋπολογισμού συνεπώς πάσχει θεσμικά σε βαθμό απαράδεκτο. Η κοινοβουλευτική τελετουργία που ακολουθείται από την κατάθεση μέχρι την ψήφιση του στην πραγματικότητα αποτελεί ακύρωση του νομοθετικού σώματος και υπονόμηση της νομιμοποίησης του ίδιου του νομοθετήματος. Με αποτέλεσμα τον εκτροχιασμό της κυβέρνησης κατά την υλοποίησή του, χωρίς αναστολές. Είναι ανάγκη λοιπόν να υπάρξουν σοβαρές αλλαγές στην διαδικασία αυτή. Ο διαχωρισμός της συζήτησης για τον απολογισμό και η πρόταξη της, η εισαγωγή σε όλες τις διαρκείς επιτροπές για επεξεργασία και η δυνατότητα, μερικής έστω, αναθεώρησης του σχεδίου νόμου πριν την ολομέλεια του Δεκεμβρίου είναι σκέψεις που θα άξιζε να συζητηθούν, κατά την άποψη μου τουλάχιστον.

Πέρα από την θεσμική διάσταση όμως, υπάρχει και η πολιτική. Εδώ και χρόνια, οι προϋπολογισμοί του κράτους καταρτίζονται από τις κυβερνήσεις με αφετηρία το τελικό οικονομικό αποτέλεσμα τους. Οι δεσμεύσεις που ανέλαβε η χώρα από την κύρωση της Συνθήκης του Μάαστριχτ και στην συνέχεια αφορούν σε συγκεκριμένες επιδόσεις κυρίως σε ότι αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα και τον πληθωρισμό. Αυτό σημαίνει ότι η εν γένει κυβερνητική

πολιτική είναι εκ των προτέρων οριοθετημένη. Μαζί της φυσικά και οι επιλογές σε ότι αφορά την οικονομική και κοινωνική μας ανάπτυξη. Έχουν ήδη γίνει πάμπολλες συζητήσεις για την αυθαιρεσία των στόχων που έχουν επιβληθεί (γιατί το έλλειμμα να μην υπερβαίνει το 3% και όχι το 2.5% ή το 4%, ο πληθωρισμός το 3.5% και όχι το 5% κ.λ.π.). Όπως επίσης πάμπολλες συζητήσεις έχουν γίνει για το κορυφαίο πολιτικό θέμα αν η κυκλοφορία του χρήματος πρέπει να επικαθορίζει την οικονομία, την εργασία, την ίδια τη ζωή μας τελικά. Αν δηλαδή ο μονεταρισμός είναι ο δρόμος μας. Και μάλιστα ο μοναδικός διαθέσιμος. Ο « μονόδρομος », όπως έχουμε κατά κόρον ακούσει τα τελευταία χρόνια. Οι συζητήσεις όμως δεν μπορούν να είναι πια μόνο θεωρητικές. Απλούστατα γιατί υπάρχουν αποτελέσματα από την πολύχρονη υποταγή στο δόγμα αυτό. Με ασφαλώς αρνητικό ισοζύγιο. Η απασχόληση και ο ελεύθερος χρόνος, η ασφάλεια απέναντι στους κοινωνικούς κινδύνους, η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και, τελικά, η ίδια η θέση της χώρας στην παγκόσμια κοινότητα έχουν υποστεί σοβαρά πλήγματα. Σε περιβάλλον περιορισμού των ελευθεριών του πολίτη και των δημοκρατικών του δικαιωμάτων.

Όταν λοιπόν ο Πρωθυπουργός επαίρεται για « συνέπεια », στην πραγματικότητα δηλώνει την πρόθεση της κυβέρνησης του να συνεχίσει την πολιτική του παραλόγου των τελευταίων χρόνων που οδήγησε μέχρι εδώ. Όταν μιλάει για « μεταρρύθμιση » κυριολεκτεί :

εννοεί ότι θα εντείνει τους ρυθμούς της εφαρμογής της. Και όταν μιλάει για « διαρθρωτικές αλλαγές » στην πραγματικότητα έχει στο μυαλό του μόνο να εκποιήσει δημόσια περιουσία. Τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο. Προσεγγίζοντας έτσι όλο και περισσότερο το τέρμα του « μονόδρομου ». Αυτή η πραγματικότητα απεικονίζεται και στον προϋπολογισμό του 2006. Αύξηση της φορολόγησης, ακόμα πιο άδικη κατανομή της (σχέση άμεσων / έμμεσων φόρων) και περιορισμός των δημοσίων επενδύσεων. Ακριβώς το αντίθετο από ότι έχουμε ανάγκη και υποδεικνύεται από την κοινή λογική. Με μοιραία συνέπεια ακόμα πιο αρνητικά αποτελέσματα.

Όλα αυτά, αφορούν άμεσα την αξιοπιστία του προϋπολογισμού, μιας και συνδέονται άμεσα με την περιώνυμη « απογραφή ». Την κυβερνητική υπόσχεση για, λογιστική έστω, εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών. Στο βαθμό που η ρητορεία αυτή είχε ως συνέπεια την ακόμα πιο απαρέγκλιτη υποταγή σε παράλογους στόχους και την εκχώρηση του δικαιώματος του ελέγχου σε τρίτους η λογιστική αυτή εξυγίανση έγινε απολύτως ανέφικτη. Απλούστατα γιατί ξεφεύγει από τα όρια της πραγματικότητας. Με την ανάγκη απόκρυψης αυτού του αδιέξοδου από τους επιτηρητές να οδηγεί τον προϋπολογισμό σε τραγελαφικές κατευθύνσεις. Ήδη για εφέτος, τα χρέη των νοσοκομείων εξαφανίστηκαν και καταλογίστηκαν σε προηγούμενα έτη (οπότε και είχαν δημιουργηθεί) και όχι στο 2005 που είναι καταβλητέα ! Υπολογίστηκαν αυθαιρέτως αυξημένα αποθεματικά των ασφαλιστικών ταμείων ώστε να δημιουργηθεί πλεόνασμα ! Μειώθηκαν τα ελλείμματα εκχωρώντας, στα ίδια ταμεία πάντοτε, μετοχές ΔΕΚΟ και εταιριών του Δημοσίου (περιουσία μας δηλαδή) έναντι οφειλών του κράτους προς αυτά ! Προ μηνών, 400 εκατομμύρια ΕΥΡΩ πληρωτέα εφέτος καλύφθηκαν με κλειστό ομολογιακό δάνειο του Ο.Δ.ΔΗ.Χ. από τράπεζες με επαχθείς όρους ! Και τέλος επιχειρήθηκε η προείσπραξη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του δημοσίου με την « τιτλοποίηση », δηλαδή με ρευστοποίηση τους με το αζημίωτο φυσικά για τους αναδόχους που καιροφυλακτούσαν ! Με τα αποθεματικά από 25 εκατομμύρια ΕΥΡΩ εγγεγραμμένα να εκτροχιάζονται στα 2 δις ΕΥΡΩ (80 φορές παραπάνω) ! Χωρίς να τηρηθεί καμιά προβλεπόμενη νόμιμη διαδικασία ! Με το δημόσιο

ταμείο να αποκλίνει από τα βιβλία κατά 40 % ! Με τέτοιο εικονικό απολογισμό, αναρωτιέμαι τι αξιοπιστία μπορεί να έχει ο προϋπολογισμός του 2006.

Έχω τη γνώμη ότι αξιόπιστος προϋπολογισμός μπορεί να υπάρξει μόνο υπό διαφορετικές πολιτικές προϋποθέσεις. Αυτό δεν σημαίνει ότι μέχρι τότε (δεν πιστεύω να αργήσει αυτό το τότε) δεν πρέπει να ενεργοποιήσουμε ένα **Σταθερό Κοινωνικό Παρατηρητήριο** που, μεταξύ άλλων φυσικά, θα ασκούσε πίεση και για την θεσμική εξυγίανση, αλλά και την ουσιαστική αλλαγή του τρόπου σύνταξης των προϋπολογισμών, θα ήταν ωφέλιμο, από σήμερα, να προδιαγράψουμε νέους κανόνες του παιχνιδιού, απολύτως αναγκαίους για ένα καλλίτερο αύριο που, επαναλαμβάνω νομίζω είναι πολύ κοντά.

Ευχαριστώ και πάλι και για την πρόσκληση και για την προσοχή σας

* Ο Παντελής Οικονόμου είναι μέλος του Εθνικού Συμβουλίου του ΠΑ.ΣΟ.Κ. εκπρόσωπος του ρεύματος των Ελλήνων Σοσιαλιστών